

abana

ÖĞRENCİ GÖZÜYLE
KOY ENSTİTÜLERİ
Seydi Koryurek Heyeti Tahsin Yılmaz
BU AY ÇIKIYOR
15.000 TL
GÖRKEM YAYINEVİ

TEMMUZ 1992

SAYI 192

DENİZ ŞENLİKLER 31 TEMMUZ - 2 AĞUSTOSTA

Abana Deniz Şenlikleri 31 Temmuzda başlayıp, 2 Ağustosta tamamlanacak.

Şenliklerde, geçen yıllardaki etkinliklere ek olarak yoresel yemekler, kum etkinlikleri, sörf yarışları ve tenis karşılaşmaları da var.

Çankırı Belediye Bandosu yine geliyor.

Şenlikler boyunca Samsun Musiki Cemiyeti konserler verecek. Konserler parasız izlenecek.

MAHALLE YOLLARI ONARILDI

Belediyece, 3 km'lik Hacıveli-Çayırcağ yolu kumcu küldü.

KONAKOR EN'D'E, Konakören mahalle içi yolunda, yol makinesiyle (greyder) düzeltme yapıldı.

Konakören Mahallesi'ne yeni futbol alanı yanından yeni bir yol açılacak.

SANAYİ ÇARŞISININ YOLU

Kopru başından Sanayi Çarşısına giden yol genişletildi.

HASTANE YOLU da genişletildi.

BELEDİYE BAŞKANININ TOPLANTISI

Belediye Başkanı Şevket YAZGAN, 29 Temmuzda halka bilgi verecek.

Şevket YAZGAN, 3 yıllık çalışmalarını anlatacak ve soruları yanıtlayacak.

HUKUMET BAHÇESİ HALKA AÇILIYOR

Kaymakam Hakan KUBALI'nın kararıyla, Abana hükümet bahçesi halka açılıyor.

Düzenleme çalışmaları yapılan bahcenin kimi yerlerine toprak dökülerek çim ekiliyor.

Bahçeye oturma yerleri konulacak.

Atatürk bustu aydınlatılacak.

Çalışmalar bu ay içinde tamamlanarak, bahçe halkın yararlanı sunulacak.

ELEKTRONİK'TE İŞBIRAKIMI BELEDİYE BAŞKANI VE İŞÇİ TEMSİLCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Abana Elektromekanik'teki işbirakımı üzerine Belediye Başkanı Şevket Yazgan'la, İşçi Temsilcileri Ali Oğuz ve Ömer Çelikkol'un görüşlerini aldık, okurlarımıza sunuyoruz.

ŞEVKET YAZGAN

Abana Belediyesi olarak fabrikaya 50.000 m2 yer vermişiz. Fabrikada dörtüncü büyük pay bizimdi. Yermizin bugünkü değeri 50 milyardır. Ama bugün para olarak payımız yalnızca 25 milyondur. Ve de, Abana Belediyesinin fabrikada hiçbir söz hakkı yoktur. Halkın temsilcisi olarak da, Abanalı olmayan biri, yönetim kuruluna seçilmiştir. Grev konusuna gelince; ben, sosyal demokrat bir belediye başkanıyım. Paramız sendikadan ve sendikacıktan yanadır. Belediyedeki işçimizin tümü sendikalıdır. Biz her zaman emekçinin yanındayız. Geçmişten bu yana, Elektromekanik'teki işçi kardeşlerimiz, gerçekten

işçiler çok istememiyorlar. Verilmeyecek kadar çok istemiyorlar. En kısa zamanda anlaşma sağlanmasını dilerim.

Fabrika yönetiminde birçok yanlışlıklar yapılıyor. Ben Ankara'da, Konya'da, ne bileyim Samsun'da, Antep'te bulundum. Buralarda fabrikamızın makinelerine rastla-

yam adım. Bana, "sizin fabrikanın satış sisteminde iş yok" dediler. Nedenini sordum. "Bir meyva soya firması bile, satış yerlerini denetletiyor. Sizin fabrikanız satış yerlerini niye denetlemiyor?" diyorlar. Eğer bu satışlar Abana'nın motor-

(Sona 2'de)

ŞEVKET YAZGAN

ARAŞTIRMA SONUÇLARI DEĞERLENDİRMESİNİN NERESİNDEYİZ?

Salim YILMAZ

"Ne kadar geriye bakarsanız, o kadar ileriye göürsünüz," demiş Churchill.

Ata-soylanmızı arıyoruz. Nereleden gelmişiz? Antik dünyadan tutun da, hiçbir bilim dalının araştırmalarında biz yokuz. "Anadolu Medeniyetleri" kitaplarına da geçirmemişler bizi. Nasıl olur bu yanlışlık?

Gezegeneğimizin Orta Karadeniz-İsfendiyar bölgesinin kuzeyinde biz de varız, bizden önce de uygarlıklar olmuştur.

Elbette ki antik dünyamızdan başlayacaktık araştırmaya. "Paphlagonya" yapıtını karıştırarak olursak, biraz ipucu bulabiliriz ama burada da Apana (Harmason) atlanmış.

"Ekinetes" de adımız geçmiyor. Genç bu ad "Grekler'i çağırıştırıyor. Grekler, Romalılar, onların uzantısı Pontuslular, Bizanslılar, Selçuklular, Osmanlılar ve cumhuriyet çocukları olarak bizler varız.

Kültürümüz gelişince, kimlik sorunumuzu aramaya başlıyoruz. Biz buralara gökten zembille inmedik ya! Elbette bir yerlerden göçerek geldik buralara.

Avrupa'ya işçi göçü başlayınca, bizler de işimizi gücümüzü bırakarak, turist pasaportuyla açıkgozluk ederek geldik ve serpilip kaldık buralarda. Bir türlü dönemiyoruz geriye.

(Sona 2'de)

BAYRAMDA ABANA KALABALIKTI

Kurban Bayramında Abana, çevre yerleşim birimlerine göre çok kalabalıktı.

Bayramda Çayırcağ, Çampınar, Denizbükü, Konakören, Yakabaşı,

Göynükler ve Ziraatlar'da pilav çıkarıldı. Fotoğrafta, Çatalzeytin'in Abana sınırındaki Kugu Koyundeki bayram pilavını hazırlayanlar görülüyor (Foto Abana).

ÜÇÜNCÜ VE DÖRDÜNCÜ SAĞFALARIMIZ ÖNCEDEN HAZIRLANDIĞINDA N, DERLENEN HABERLERİN BİR BÖLÜMÜ GELECEK SAYIMIZA KALDI.

ELEKTROMEKANİK'TE İŞBİRAKIMI

(Bazı 1'de)

larını sergilemiyorlar. Sa, satmıyorlarsa, hatta satamıyorlarsa, bunların bayilikleri geri alınmalıdır diyorlar. Gerdüğün kadıyla bu denetleme sistemi fabrikamızda yok. Türkiye'nin sanayi bölgelerinde fabrikamızın ürünleri sergilenmiyor. Tamam yok, reklam yok.

ALI OĞUZ

Biliyorsunuz biz, birinci 6 ay için yaklaşık 1 milyon 600 bin istedik, onlar 1 milyon 90 binde kaldılar. Grev nedeni bu istediğimiz artırım % 100'u geçiyordu ama, bizim sancımız bundan önceki sözleşmelerde yatıyor. Buradaki işçi arkadaşlarımız bu fabrikamızın Abana ekonomisi için önemini kavradıklarından, çok az ücretle çalıştılar. Hiçbir zaman grev olsun istemedik. Yapılan toplu sözleşmelerden bu durum kolayca anlaşılır. Biz oyle sözleşme yapuk ki, işçilerin ücreti altına düşer. Bugün de oyle oluyor. Şu para, insanın veremeyecek para değil. Ama bazı yönetim yanlışları, bazı savarganlık lar engellense, bu parayı bize kolayca verebilirler. Sonuç olarak Türkiye'de istenen en düşük ücreti istiyoruz.

Geçenlerde Vali Bey geldi. "100 bin lira daha verelim" dedi. 100 bin-200 bin bizim sorunumuzu çözüyor. Biz bu ücret istediğimizi saptarken, Abana'da en az ne kadar parayla geçinilebileceğini hesabını yaptık. Çanak gibi, bizim sendikamıza bağlı kuruluşlarda alınan ücretleri ölçü olarak almadık. Orada şu anda en düşük ücret 2 milyondur. Yeni toplu sözleşme görüşmeleri başladı ki, yeni ücretler 4-4.5 milyon olacaktı. Bizim istediğimiz yaklaşık 1.5 milyon. Bunu bile alamadık, vermiyorlar. Bugün (29 Haziran) grevdeki 85 günümüzü yaşıyoruz.

Şu da çok önemli: Öğrendiğimiz kadıyla, 24 Haziranda yapılan yönetim kurulu toplantısında, kuruluşun yeniden üretime geçebilmesi için 5.5-6 milyar gerekliliği. Bu da üç ayda üretime dönüşürülüp geri gelebilmesi. Çok karamsar.

tablo çiziliyor. Grevden önce fabrika muduru bize şunu söyledi: "Siz teklif ettiğimiz parayı bile bu kuruluş ödeyemez durumda değildir."

Bugün 180 sendikali arkadaşımızın 135'i 750 bin TL alıyor. Ötekiler de 1 milyonun altında alıyorlar. Türkiye'de enflasyon var. Abana'yı Türkiye'den soyutlayamayız. Bu para ile bizim burada yaşamızı sürdürmeye ve huzurlu çalışmaya olanak yok. Verimli olabilmemiz de zor. Biz çalışanlar olarak yıllardır özveride bulunduk. İstedik ki, yöneticilerimiz bunu takdirle karşılasın.

Bize göre en büyük sorun yönetimdeki yanlışlardan kaynaklanıyor. Hayati Bey (Demirbaş) vali ile geldiği zaman, yönetici olarak "bizim çok hatalarımız var" dedi. Aynı zamanda pazarlama sorunu var. Buna işçiler değil, yöneticiler çözüm bulacak.

Gamak'ta 800 işçi çalışıyor. Bu küçük fabrikayı 10 tane usta yönetiyor. Bizde ise 200 işçiye 41 yönetici bulunuyor. Fabrikamızın personel gideri 850 milyondur. Bunun 450 milyonunu 200 işçi alıyor. 400 milyon da 41 yöneticiye kalıyor! Oyle yıllar oldu ki, fabrikamız zarar ettiği yıllarda bile, yönetici durumunda olan kişilere prim dağıtıldı! Bakın, şimdi biz grevdeyken, grevde olmayanlara yeni ücret uygulamasına geçildi. Grev çözümlemeyen bu yapılamalıydı.

OMER ÇELİKKOL

Fabrikamızın 9-10 yıllık işçisiyim. Burada kurduğumuz minnet ve şükran borcumuzu her zaman yerine getiriyoruz. Böyle bir kuruluşun Abana'da kurulması için çok büyük çalışma ve özveri gerekmiştir. Yalnız, bu kuruluşu kurmak kadar, yaşatmak da önemlidir. 2-3 yıllık süreden sonra, biz burada, yönetimin yanlışlarından kaynaklanan çok büyük zorluklar yaşadık. En azından, ücretlerimizin ödenmesinde büyük gecikmeler oldu. Tüm işçi arkadaşlarımız tedirgin oldu. Belki de bu nedenle sendikalaştık. Yapılan ilk toplu sözleşmelerde, kuruluşun durumunu da gözönüne alarak, işyerini hiç zorlamadan anlaştık. Ben de içinde olmak üzere birçok arkadaşımız, sözleşmelerden hoşnut olmamıza karşın, "yeter ki fabrikamız yaşasın" anlayışıyla sözleşmeleri geçtikler tir.

(ikinci toplu sözleşme de türlü zorlukları göğüsledik, Grev kararı aldık ama, gerekli anlaşmayı da yaptık. Bugüne geldi.

Greve çıkmadan önce, büyük çoğunluğumuzun ücreti, Türkiye koşullarına göre çok komikti. 750 bin TL-ydi.

TARTIŞMALI YAPI TAMAMLANDI

Eski belediye yönetimince işlenip yapılmış, Abana Tarih Köyü yanındaki tartışmalı yapı tamamlanmış.

Deniz kenarlarında açılacak olan yapıda duğun salonu, diskotek, müze, restoran ve 18 yaşından küçükler için lokal bulunmaktadır.

Yapının sok (beton banyo) olan üzeri ile denize bakan nini bahçe olarak kullanılacak.

abana

SİYASAL GAZETE
HER AYIN BAŞINDA ÇIKAR

KURULUŞU
25 Ocak 1970

ÇIKARAN
Tahsin YILMAZ

GENEL YAYIN
YÖNETMENİ
Hayati Tahsin YILMAZ

YAZI İŞLERİNDEN
SORUMLU YÖNETMEN
Fahri KOSE

ADRES
ABANA GAZETESİ
37970 ABANA
Telefon: (4664) 1068

İSTANBUL
TENSİLCİLİĞİ
Tahsildar Sokak, 5
KUÇUKPAZAR
Telefon: (1) 513 42 32

SÜRDÜRÜM
HER İSTEYENE
PARASIZ YOLLANIR
(Yurt dışına Yollanmaz)

DİZGİ VE BASKI
GÖRKEM BASMEYİ
Telefon: (1) 339 72 15
Telefaks (1) 505 04 23
İSTANBUL

ARAŞTIRMA SONUÇLARI
DEĞERLENDİRİLMESİNİN

(Bazı 1'de)

Köklenimizi arıyoruz buralardan doğru. Kökenimi aramak, benim çocukluk yıllarımdaki kuşkuçuluğumdan da geliyor. Yeşilyuva'daki bizim eski kahvenin üst yanında da bir tarlamız vardı. Zeytin devşirme günü gelince, bizim tarlamızdaki zeytinleri birkaç komşuyla bölüşürdük. "Yahu" derdim, "tarla bizim, zeytinleri niye paylaşıyorsunuz?" Bu tarlanın üst yanında, Dadaruk Amcanın yerinin ortasında lahite benzer gömütlüklerin ortaya çıkmasını çocuk yaşlarımda değerlendiremezdim ama Mamu Deresinde bulunan, üzerindeki yazılan okuyamadığım su yalağına ne demeli?

Bu zeytinler, bu gömütlükler, bu su yalağı demek ki bizim ata soylarımızdan kalmamış. Oyleyse kimlerden kalmış?

Amatörüm bu dallarda ama, okuduğum yapıtlardan, süreli yayınlardan öğrendiklerimle bir yerlere varabiliyorum. Örneğin Karain Mağarasında bulunan taş devri insanının kalıntı ve bulguları, bizim yöremizdeki mağaraları da çağırıyor. Halktan edindiğim bilgilere göre, örneğin Denizbükü'ndeki mağaranın duvarlarındaki resimler ve odalar, bizim bölgemizde de taş devri insanının yaşadığını kanıtlıyor.

Mağara bilim dalları arkeologları ve uzmanları, işlerinin çokluğundan, bizim bölgeye gelemiyorlar. Ellerinde araştırmaya yarabilecekleri kaynak da yok. Ben amatörce değerlendiriyorum yöremizdeki oluşumları.

Anadolu uygarlığında bizim yerimizin de olduğunu bilelim. Bize o kalıntıları bırakan insanların, bizim hemşehrilerimiz olduğunu da bilelim. Efesler, Bergamalar, Truvalar nasıl tutunuyor. Gerçi bizim bölgemizde o denli çok eski yapıt yok.

Bakınız, tarihin babası Homeros, İlyada'da ne diyor:

"Erkek yürüklü Pylaimenes komuta eder Paphlagonyalılara. Gelmişler, yaban katırlarıyla ünlü Enetlerin yurdundan, Kytoros'ta otururlar. Parthenos imiği çevresinde kurmuşlar ünlü saraylarını. Kentleri Kromna, Aigialos, Yüksek Erythnoi'dur."

Gölmet katircıları ile yaptığım söyleşiden, katir soyunun tükenmekte olduğunu öğreniyorum. Araştırmacıları ilgilendirmez bu konular ama, antropoloji ve arkeoloji bölümleri var üniversitelerin. Buralarda okuyan üniversite öğrencilerinin bir bölümü bizim yöremize gelip doktora yapamazlar mı? Antropoloji Dergisinde rastladım geçenlerde, bir öğrenci Fakaz'da doktora tezi hazırlamış. Sivas'tan bir grup, üç yüz yıl önce yerleştirilmiş buraya. Tanrıla uğraşan Sivaslılar, denizle uyumu zor sağlamışlar. Bizim bölgemizdeki yerleşmelerde de bu durumlar olmuştur.

Köylülerimizle, kentlilerimizle ata soylarımız üzerine yaptığım konuşmalar Hollanda'da değerlendirip yazıya geçiriyorum. İsveç'teki ağabeyim de bunları dizip gazetede yayımlıyor. Bu konuşmaların çokluğu, ayırımı bile zorlaştırıyor. Benden sonra bir de ağabeyim değerlendiriyor. Konuşmaların uzunluğu da yayımlanma sırasını etkiliyor. Çok yararlı bilgiler var bu konuşmalarda. Gazete olarak, yarına bunları ulaştırmakla bile büyük bir görev yaptığımızın bilincindeyiz.

Örneğin kendi ata soylarımıza bakalım:

Yeşilyuva'ya dört kardeş gelmiş Toklaman Köyünden. 1- Delasanoğlu (Deli Hasan Oğlu) Hasan (oturdukları mahallede "Delesköy" deriz). 2- Kara Musa Oğlu Musa. 3- Kurudirekoğlu (biz bu koldan geliyoruz, mahallenin adı "Öteköy"dür). 4- Yusuf Oğlu Yusuf.

Demek ki biz Yeşilyuvalılar (Gedos), birinci kuşaktan hep yakınız (akraba). Kardeş çocuklarımızdan gelmişiz.

Sayın Bülent ECEVİT'in "aile şerecesi" geçti elime. "Kastamonu'nun İnebolu Bucagında" doğmuş Ecevit. Biz de İnebolu'ya (kimbilir Ginalu'ya) bağlıydık o zaman.

Badımanalı (Yakabaşı) defineci sayın Mehmet KAYA, Badımana'daki Satı'nın Yerinde kurşunla kaplı su kuyusu, antik gömütlükler ve başka kalıntılar bulunduğunu söylüyor. Hacveliden (Ağinetes) söz edemedik.

İşte kalıntı ve buluntularımız. Bunların çevresinde döne dolaşa, araştırma yönünden varsıllaşacağız. Kimlik sorunumuzu bir gün (hep birlikte) er geç çözümleneceğiz. Başarı hepimizin olacaktır.

Salim YILMAZ

YARININ ÇEVRESEL GAZETELERİ

BASIM DÜNYASINDA YENİ YÖNTEMLER

HAYATİ TAHSİN YILMAZ

BASKIYA HAZIRLAMADA YENİ YÖNTEMLER

Ofsette bitiren baskıya hazırlama yöntemi şöyledir:
1- Yazılar "dişi" ile dizilir (başlıklar ayrı dizilir), "banyo" yapılarak kâğıda dokulur (yazı makinesine benzeyen kimi çok yalın dişi makineleriyle doğrudan kâğıda yazılabilir).

2- Işıklı "montaj masası"nda sayfa düzenleri yapılır (başlıklar, yazılar yerlerine yapıştırılır, resim ve fotoğraf yerleri boş bırakılır).

3- Hazırlanan sayfa "repro kumera" ile filme alınır.

4- Filme alınan sayfaya, repro kamera (ya da başka yöntemle) önceden filme alınmış resim ve fotoğraflar yerleştirilir.

5- Sayfa, kalıba çekilerek baskıya hazır duruma getirilir.

Beş-altı yıllık geçmişte olan yeni yöntemlerle, yukarıda sayılanların sonuncusu (kalıba çekme) dışındakileri bilgisayar yapabiliyor (bilgisayardan, doğrudan kalıba yazılma yöntemi de geliştiriliyor).

Demek ki, örneğin Abana Gazetesini dizip basmak için bir bilgisayar, bir kalıp çekme aygıtı ve bir baskı makinesi yeterlidir. Kalıba çekme aygıtı motorlu olmayıp, fotoğrafçıların "kontak-tab" (ilâçlı kâğıda, film büyüklüğünde çekimi) yaptıkları gibi, filmdeki yazı ve görüntüleri ilâçlı (emisyona) kalıba, kuvvetli ışık yardımıyla aktarma işini görür. Bu aygıtı bir marangoz da yapabilir.

Kalıp, Avrupa'da bir kez kullanılıp atılıyor. Türkiye'de büyük baskıların kalıplarının duyarlı yüzü taşlanarak temizlendikten sonra ilâçlanıp yeniden kullanılıyor. Bu taşıma aygıtı çevresel olanaklarla yapılabileceği gibi, kalıplar büyük merkezlerde de taşlanabilir.

Baskı ve kalıbı anlamak, dehil amaçımız. Sözü doluşturmanın nedeni, dizginin yeni yöntemlerle yapılması durumunda, baskının "tipo"dan zor bir yanı olmadığını altını çizmek isteyişimizdir.

DİZGİDE BİLGİSAYARIN ÜSTÜNLÜKLERİ

Yöntem daha çok yeni (ama birden yaygınlaştı). 4-5 yıl önce ABD'deki RTE Delcote Corporation'un çalışanı Susan Connell, işvereninden, gazeteyi bilgisayarla hazırlama izni ister. Sonuç çok parlaktır. Bilgisayarla hazırlanan gazete, sayfa başına 3 milyon 300 bin TL, daha az harcama yapmaya başlar. Önceki yıl İsveç'te, batmak üzere olan bir haftalık dergi (Äret Rund) bilgisayarla hazırlanmaya başladı ve bu "boyalı magazin", sayfa başına 600 bin TL daha az gider yaparak batmaktan kurtuldu. Şimdi İsveç'in birçok gazetesi bilgisayarla hazırlanıyor.

Kimileri, bilgisayarla hazırlanan dizgide, renkli fotoğraflar da içinde olmak üzere, eski yöntemle eşit nitelikte sonuç alındığını söylüyor. Kimileri de, renkli fotoğraflarda üstünlüğün eski yöntemde olduğunu savunuyor. Kimbiler ikincilerin direnişi, eski yöntemle çok yatırım yapmış olmalarından kaynaklanıyor?

ABANA GAZETESİNİN

HAZIRLANMASI VE GİDERLERİ

Bilgisayarla önce haber ve yazıları diziyoruz. Varsa resim, çizim ve fotoğrafları da bilgisayara veriyoruz (anlatcağım). Sonra da sayfaları hazırlıyoruz. Tamamlanan sayfayı, bilgisayara bağlı yazıcıda filme (aydınlatıcı) yazdırıyoruz. Sayfaya yatay da, dikey de yazdırılabilir. (Bendeki yazıcı tam sayfayı alamadığından, yarım yarım yazdırıyoruz (kâğıt-kalem, makas, cetvel, repro kamera, montaj masası... kullanma yok!). Sayfaları basılmak üzere İstanbul'a posta ile yolluyoruz (telefonla da yollanıyor, anlatcağım).

Yazıyı bilgisayarla dizen "ekran" (manitör) bakmaya gerek yok. Bilgisayar, satırbaşına kendisi geçiyor. Dizildikten sonra okunarak yanlışlar kolayca düzeltiliyor. "Sütun" boyu, yazı çeşidi ve büyüklüğü, açık-koyu yazılar sonradan belirleniyor ve kolayca her tür değişiklik yapılabilir. Değişiklik ve düzeltmeler her aşamada yapılabilir. Sayfalar bağlandıktan sonra da yapılabildiği gibi, diskete basımına yollayınca da düzeltmenin basımına yapılması istenebilir.

Dahası, bilgisayar dil de biliyor! Yazı bitiminde istenirse, bilgisayara yanlış yazılmış sözçük olup olmadığı soruluyor. Varsa, yanlış sözçüklerin üzerlerinin çizili (gölge) olduğu görülüyor ve bu yanlışlar kolayca düzeltiliyor. Bu son özelliğin Türkiye (35 bin sözçük ve 5 bin ek'l kapsayan sözçük) çok yeni.

Bilgisayarın ceryanı, yazıcının mürekkebi, gazetenin yazıldığı "aydınlatıcı kâğıdı" (film) dışında hiçbir gider yok.

1.500 basılan gazetemizin kâğıdına 105.000; baskısına da 350.000 TL gidiyor.

NASIL BİR BİLGİSAYAR

Abana gibi bir gazete için en yalın bir bilgisayar yeterlidir. Dahası, "ev-oyun" bilgisayarı niteliğinde olan ve ederi 4 milyon TL'nin altında bulunan Amigo 500 ve Atari 1040 STE bile dişi için yeter. Yalnız, bu bilgisayarlarda "ekran" olarak olğan tv kullanılması durumunda çok titreme yapar ki, bu da gözü yorar. Bilgisayarın niteliği iyileştikçe işlemler arasındaki geçiş hızı artar, resim-fotoğraf niteliği iyileşir.

Çok çeşitli bilgisayar pazarlanıyor. Bunların önemlerini ikiye ayırmak olası:

1- PC de denilen IBM ve IBM uyumlu olanlar.

2- Macintosh.

Dizgi ve öteki "tipografik" çalışmalar için Macintosh'un üstünlüğü tartışılmıyor. Bugün dünyada 72 milyon IBM ve IBM uyumlu bilgisayar kullanılmaya başlandı. Macintosh'un sayısı yalnızca 4,4 milyondur. Basımveriminin tümüne yakını, ederi biraz yüksek olan bu ürünü kullanıyor. Macintosh'un kullanımını da kolay. En yalınını (Macintosh Classic 4/40) ederi 13,5 milyon TL'dir (bendekiler Macintosh LC ve Power

Book). PC'ler ise 3,5 milyondan başlıyor. Ama yukarıda da belirttiğim gibi, Abana gibi bir gazete için her tür bilgisayar (ağırlığı 1 kg'ı bulmayan çanta bilgisayarlar bile) kullanılabilir. Yeter ki belleği, işe yeterli olsun.

Belleğin ölçüsü işin büyüklüğüne göre. Gazete için yazılar ve haberler ayrı ayrı dizilerek bellekte (harddisk) ya da disketlerde depolanır. Bunun için çok bellek gerekmez. Ama iş sayfanın hazırlanmasına gelince, tüm sayfayı (tek sayfa) alabilecek bellek gereklidir. Fotoğraflar çok yer kaplar. Programlar da yer kaplar. Kitabın sayfaları küçük olduğundan, çok bellek gerekmez. Bilgisayarın belleği doldukça disketlere boşaltılır. 22 gram ağırlığındaki bir diskete 150 (son çıkanların binlerce) sayfalık bir kitabın yazıları sığabilir!

BAŞKA NELER GEREKLİ?

Bilgisayarla bitmiyor iş. Öncelikle program gerekli. Yapılacak işe göre programlar var. Sayfa düzenlemede kullanılan programların ederi oldukça çok. Ama yalınları da olduğu gibi, çoğu kopyalanabilir (teyp bandı kopya eder gibi programlar da diskete kopyalanabilir).

TARAYICI: "Klişe, çizim ve fotoğraf da istiyorsak, bir tarayıcı (scanner) edinmemiz gerekiyor. Sanıyorum 3 milyona yalın bir siyah-beyaz tarayıcı alınabilir (ederi çok yüksek olanları var). Ben yalın bir tarayıcı edindim, son saydığımızdaki çizim ve fotoğrafları bu tarayıcıyla hazırlıyorum.

Küçükleri el büyüklüğünde olan ve tipkiçkim (fotokopi) makinelerine benzeyen tarayıcı şöyle çalışıyor: Klişe, çizim ya da fotoğraf, bu aygıtla bilgisayarın belleğine verilir. Kullanılacağı zaman bellekten kopyası alınarak sayfaya yerleştirilir. Bu arada bellekteki bozulmadan, sayfaya konulacak olanın üzerinde istenilen değişiklik yapılabilir (boyu küçültülür, büyütülür, kıyılardan kesme yapılır, bilgisayarın kalem, fırça vb gereçleriyle her tür düzeltme yapılabilir). Böylece, örneğin iyi okunamayan bir el yazısı okunur duruma getirilebilir. Düzeltilmiş durumuyla da bellekte ya da "disket"te saklanabilir, istenildiği zaman kullanılabilir. Bilgisayarın ve tarayıcının niteliği oranında fotoğraf iyi olur, renkli baskılar için "renk ayırımı" yapılabilir.

Kimi tarayıcının şu özelliği de var. Örneğin "Basında Abana" köşemize bir gazeteden yazı alacağız. Tipkiçkim yapar gibi, o yazıyı tarayıcıyla bilgisayara aktarıyoruz.

Sonra da o yazı yeni dizilmiş gibi, üzerinde istediğimiz değişikliği yapıyoruz ("karakter" değişikliği, "sütun genişliği" değişikliği, yanlışları düzeltme vb).

BİLGİSAYARA FOTOĞRAF MAKİNESİ. Bu konuda örneğin Canon, 4. kuşak "Ion" dizisini pazara sürdü. Makine, 30 filmlik bir diskette fotoğraf (film) çekiyor. Bu disketler video filmlerinde olduğu gibi, silinip yeniden kullanılabilir. Çekilen filmler doğrudan bilgisayara bağlanarak, "tarayıcı"da anlatığımız tüm işlemler yapılabilir (seyir için tv'ye de bağlanabilir). Böyle bir fotoğraf makinesi ve bilgisayara bağlama düzeni olunca, hiç harcama yapmadan fotoğraflar çekip, gazetedeki yayımlamak (renkli olarak da) olanağı doğuyor.

YAZICI: Basım için kullanılan "lazer postscript"lerin ederi yüksek. Türkçe yazılım sorunu çıkıncından (İsveç'te oturuyorum), ben bunlardan edinemedim. Yalın bir yazıcı edindim (Style Writer). Gazetemizin bu sayısını da bu yazıyla "çıkış" yaptım. Bu yazıcıda, başlık yazıları büyükçe yuvarlaklık bozuluyor, kimi tirekler bitişik ya da ayrı düşüyor. Yazı tırı de az.

İşin başında tarayıcı ve yazıcı edinilemeyebilir. Bu işleri gazetenin basılacağı basimevi yapar (sayfalarla fotoğraf-çizim yerleri ayrılır). Bir kez kullanılan çizim ve fotoğrafların, tarayıcı programıyla disketlerini basımından alabilirsiniz, o çizim ve fotoğrafları sonraki sayılarda kendiniz de (tarayıcı olmadan) sayfalara yerleştirebilirsiniz. Ederi 10.000 TL dolayında olan bu disketler kolayca kopyalanabilir. Basimevinde tarayıcı ve yazıcının çok daha iyisi bulunacağından, nitelik de iyi olur. Tarayıcının, "ceryan" çıkışının gücü yoktur.

SAYFALARI BASIMEVİNE YOLLAMA

Hazırlanan sayfalar basimevine ya film (aydınlatıcı) olarak, ya diskette ya da telefonla yollanıyor. Diskette ve telefonla yollamada, yazıcıdan filme yazılacak (çıkış) olan bilgisayarın ve de programların bizzatkiyle uyumması gerekiyor (bilgisayara geçtiğimiz Nisan sayımızı, İstanbul'a disket'le yollamıştım. 22 gram ağırlığındaki diskete 4 sayfa kolayca sığdı. İstanbul'da, benim kullandığım programla çalışan bilgisayar bulunmadığından, çıkış yapılamadı. Programları da yollasaydım, olacaktı. Disketin bir kopyası da bendeydi ve burada (İsveç) çıkış yaptırdıktan sonra film olarak yolladım).

TELEFONLA YOLLAMA: Karşılıklı (telefonun

iki ucundaki) bilgisayarlara "modem" denilen aygıt ekleniyor. Bilgisayarların ve de programların uyumlu olması da gerekiyor. Abana'nın 4 sayfası, bir dakikada (ve de niteliğinden hiç yitirmeden) karşı bilgisayara geçiyor (daha hızlıları da var). Modem'in ederi 2 milyon TL dolayında.

SONUÇ

Gördüğünüz gibi, gazeteyi bilgisayarla hazırlamak hem eğlenceli, hem de parasal yönden elverişli. Bir bilgisayar olan avukat, "yazıhane"sinde; öğretmen de evinde gazetesi-dergisini kolayca hazırlayabilir. Sayfalar tüm olarak hazırlandığından, basımının bozması (eklemeler-çıkarmalar yapması) olasılığı da yok. "Basımında dizilecek" diye bekleme de yok. Basimevinin baskıya hazır olacağı ana dek, sayfaların üzerinde çalışma olanağı da var.

Eğer bir bilgisayarla tanışmadıysanız, bilgisayar bulunan yerlere uğrayarak bilgi alınız. Basımçıysanız, bilgisayar kullanan basimevlerine uğrayınız. Göreceksiniz, bu işin zor yanı yok. Yazı makinesiyle yazmasını bilen kişi, bir bilenin yanında birkaç günde bilgisayarla dizgiyi öğrenebilir. Elbette ki bu konudaki "kurs"lara katılmak çok yararlıdır.

Bilgisayar dünyasında başdöndürücü gelişmeler oluyor. Türkiye'de çıkan birkaç bilgisayar dergisi var. Bunlardan biri izlenebilir.

OMER KAPTANIN TAYFASI

İSMAİL CAN İLE

KONUŞAN SALİM YILMAZ

Rahmetli Hüsnü Kaptan (Başar) evinin orada, Harmasonlu İsmail Can Ağabeyle karşılaşıyorum. Ayakta başlıyorsunuz söyleşiye.

- Maşallah, siz buranın kâhrolatındanınız.

- Yooo, yo, ben kırk yıldan sonra kalıyorum Abana'da. On iki yaşında gurbete çıktım, Babam Balkan Savaşı'nda gitti. Biz burada zelli kaldık. İstanbul'a gittim. Dayım istedi yanına. Dayıma dediler ki: "Bu çocuk ne yapacak burada? Bu çocuk kaldırı geçerken denize düşerse kimse görmez, gorse de kurtaramaz. Bunun hesabını sorarlar." Dayım, "ben bunu düşünemedim" diye beni yeniden Abana'ya yolluyor. Babamın teyzesinin oğlu (Çakır'ın Mehmet Kaptan) bunu duyuyor. Onun da gemisi var. Yeni evlendirdiği oğlunu köye (Abana) yolluyor ve beni yanına alıyıyor.

-Yı kaç?

- Yaşlıktan olacak, çıkarılamayacağım.

-Simdi kaç yaşındasınız?

-88 (1988).

-Demek ki, 75 yıl önce falan 1913. Balkan Savaşı yılları.

-Bir iki yıl sonra da olabilir.

-Boyluca gemiciliğe başladınız.

-Gemi karadaydı gittiğinde. Serenleri falan yeniydi.

-Kaç tonluktu?

-100 tonluk. Gemiye denize indirdik. İlk anım şu: Bana "yu talası dök" dediler. Ben de ambarın çıkardım, güverteye döktüm, denize dökeceğimi yerde. Çocukluk da var, cahillik de. Sonra kaptan uyariyor, beni, talaları yeniden sahra kâşesine doldurup denize döküyorum.

-Çocuk yaşı alışılabildiniz mi denizcilik?

-Ağşamayıp da ne yapacağımı. Çabuk öğrendim. "Pire zini" ydim. Bir gemiciye de girmeyizdi, beni. Bir iki ay içinde tam usta oluyordim.

-Deriz yelken deriz miydi?

-Elbette yelken deriydi. Motor hiçbir yerde yok o devirde. İstanbul'da yok.

-Nereye sefer yapıyordunuz?

-Dikili ile Akçakoca arasında. Nelen vardı, oradan keeste yüklüyorduk. Kireklik ağacı.

-Biz o devirleri yaşamadık. Biraz anlatırsanız?

-Ben gemicilik yapıyorum ama, beni o yandan, bu yandan istiyorlar, gitmiyorum. Bizim zamanımızda gemicilik o kadar sık ki, iki gemi borda borda ya gelse, gemiciler birbirleriyle konuşamazdı. Çarlar, hıç konuşamazdı. Siki disiplin yok. Yabancı ile konuşma yok.

-Hiç mi konuşmazdınız?

-Kaptanlar, ya da gemi sahipleri birbirleriyle konuşur-

lar, bizleri konuşurmazlardı. Bir anım var: Üç-dört sefer yaptıktan sonra, memleketten (Abana) kardeşim gelmiş İstanbul'a. Bizim geminin sandalya bordamıza geldi, sesleniyor. Sesinden tanıdım ve bordaya koştum. "Hoş geldin" der demez enseme bir tokat indirdi.

-Vay bel!

-Kardeşim gemiye çıkmadan döndü. "Hoş geldin" diyebildim ama, tokadı da yedim. Sonra kâhvede gemilerimiz kaptanları anlaşıyorlardı da kardeşimle buluşup konuşabiliyoruz. O kadar sıkı.

-Kaç yıl o gemide çalıştınız?

-Dört ya da beş yıl. Hep savaş yılları. Seferberlik Harbi.

-Gemiciler olarak mı, asker olarak mı çalıştınız?

-Gemiciler olarak ama, askeriye çalışıyoruz. Bir nevi fedai gibiyiz. Hatta seferberliğin ikinci yılı mı ne idi, Rusların bir tahtilbahir (denizaltı) yaptıklarını işittik. Bozuk bir havada yüklü olarak Ereğli'den kalktık. İstanbul'a gide-miyorduk. Dedim ya, gemimiz yelkenli. O devirde daha motor yok. Karadeniz'de birkaç defa tahtilbahire rastladık. Gemimiz yüklü değildi, bize dokunmadı.

-O devirde hiç mi motor yok?

-Enver Paşa, kendine bir otomobil yaptırmıştı. Motor olarak onu işittik. Arabanın atar yüzüğü işittik.

-Ereğli'de liman var mıydı?

-Var. Bir seferinde, havanın çok bozuk olmasına rağmen İstanbul'a girmek zorundaydık. Aşağı yukarı 45 parça gemi vardı Ereğli'de bekleyen. Bizim kaptan ünlüydü. Herkes bizim kalkmamızı bekliyordu. Kaptan da havayı beğenmiyordu.

-Kaptanınız kimdi?

-Ömer Kaptan vardı, ünlü.

-Bu, Ömeraga Oğlumun (Ömer Kaptan) oğludur?

-Sen onu nereden tanıyorun bel?

-Benim hanımın dedelerinden oluyor. Benim kayın-peder, rahmetli Cemil Kaptan da Ömeraga Oğullarından. Ben de Süri Ahmet'in Necati'nin oğluyum.

-Ha... Akıllıyız bel!

-Biz, Ömer Dedemiz üzerine bir şey bilmiyoruz. Anlatırsınız mı?

-Ömer Ağamın Ömer Kaptan, benim babamın dayısının oğlu olur. Ondan ileri-sini bilmiyorum. Ömer Kaptanla girdim. Çok otuzaklı kaptandı. Sanki onda barınmaz-ı vardı. Havadan çok anlardı. Havanın kötü olduğu zamanlar bırıkları diken diken olurdu. Çok namıydı. Gemiciler onun görsüne bakardı.

-Sonra nasıl gittiniz İstanbul'a Ereğli'den?

-Ömer Kaptan havayı beğenmedi ama, utandı. Utan-

dığından kalktı linandan. "Ben herkesin ekmeğine engel oluyorum" diye kalktı.

-Demek hava kötüydü?

-Çok kötüydü. Beş altı saat gittik. Sabahın akşamı kadar Melen-Dikili önlerine gelebildik. Hiç rüzgâr yok. Hep sallantıdayız. İlerde ve geride deniz de çok iyi görünüyor. Ama Ömer Kaptan, "hava geldim-gelecek" diyor. Bir an önce sofranın kurulup da akşam yemeğinin yenilmesini istiyor. Yemeği yerken Ömer Kaptan birden yerinden kalktı, direğe çıkarak gözlem yaptı. Sonra "geliyor namussuz, çabuk vaziyet alım!" dedi.

-Hava mı gelen?

-Biz de böyle sandık önce. Denizaltıymış. Vaziyet aldık ama, ancak düşmanı bekliyorduk. Kaçabilecek durumumuz yok. Motor yok. "Sandalye öne çekin" dedi Ömer Kaptan. "Kendimizi mümkün mer-tube dışarıya salalım" dedi. Çok acıktayız. Sandalye öne çektik. Öteki gemiler biraz gerideydi. Onların üzerine gitti denizaltı. O anda tam manasıyla rüzgâr da başladı. Biz sandalyeyi. Rüzgârda gemi yürümeye başlayınca, bir geminin bordasına geçtik. O anda, denizaltının attığı bir bomba iki direğin arasından geçerek, sandalye geminin arasına düşerek patladı. Dışardan (karadan) bir karşılık geldi. Dışardan ateş edilince, denizaltı kesti ateşi. Bizim ateş ettilerimiz tüdü. Birkaç gemiye top konulmuştu ama, bizde yoktu. Sonra işi anladık, birkaç defa daha ateş ettiyse de tutturamadı.

-Kıyıda vakınsınız anlaşılan?

-Yakınız. Sonra demirledik. Dışardan bağırıldılar, "kaptan, dışarıya gel!" diye. Kaptan gidiyor. Bir sakatlık olmadı. Söylüyor, Kıyıda kiler de, denizaltının güvertesine mermeri düşürdüklerini söylüyorlar. Topçu kumandanı söylüyor bunları. O zaman denizaltının yaralanıp kaçtığı anlaşıldı. Hava yine kötü. Gemiden biraz yük döktük, demize. 15-20 ton kömür döktük. Askeriye kömür taşıyorlardı.

-Gemiciliği ne zaman bıraktınız?

-Seferberlik (1. Dünya Savaşı) hitti. Kurtuluş Savaşı başladı. Sarayburnu'nda, Leme adlı bir gemiye, bizim gemilerle cephaneye yüklüydük. Bu gemi Saman'a mı giderdi, Lenebola'ya mı biliyorum. Yine, Zeytinburnu'ndaki bir cephanelikten de 30-40 tonluk bir motor yükledik. Değirmenlere.

-Ne zaman tenelli döndünüz Abana'ya?

-70 yıldır buradayım. Burada evlendim, arada gelip kaldım.

-Abana'nın cezaevi kâhşığı 15 yıl sizin yaşantınızı etkiledi mi?

-Şuraya bir yere oturacağım da, böyle konuşalım (oturduk). Babam Balkan Savaşı'nda şehit oldu. 8-10 kişi gönüllü girmişlerdi buradan.

-Babanızın adı?

-Mehmet. O zaman soyadı yok. Kurt Bekir'in Mehmet derlerdi. İnebolu'ya şube ye gidiyorlar. Babam o zaman yaşlı. Şube reisi bakıyor ki, babamın yaşı müsait değil, Babamı geri yollamak istiyor. "Üzerime sorumluluk alamam" diyor. Babam direniyor. Babamın arkadaşları da direniyor. Babam geri gelmiyor. Şehit oluyor.

-Burada (Harmason) veriniz yetiyor mu?

-Ben burayı boş buldum. Dünya kadar yer var. Gazal (Atatürk) de, "kim boş yer imar ederse, orası onun olur" demiş. Boş duracağına, işleyelim dedik.

-Yani, siz buraya konduunuz mu?

-Yoldan aşağıya konduk sayılır. Buralar kumluktu, "Biraz toprak karıştırırsak, olur" dedik, oldu. Bir iki komşu buraları imar ettik.

-Kim oluyor komşunuz?

-Mehmet Yınarlık. Haroz'un Mustafendi vardı, muamelecidi. "Ben burayı tapu yapacağım" dedi. Lord'un Ziya vardı. "Bizim yeri de yaptıralım" dedik. "Masrafa ortak olalım" dedik.

-Kolay mı aldınız tapıyı?

-Kolay olmadı. "Kastamonu'ya soralım" diyorlar. Aşağı yukarı bir yıl sonra cevap geliyor. Bir gün hâkim geldi, yazıyı okuyordu. "Bundan sonra burayı kimse imar etmesin, satılmasın da buralara satılmı, yabancı girmesin" denildi. Böylece bizim oldu. Kaza Bozkurt'ta o zaman.

-Daha kimler yararlandı bu "yer açma"dan. Kazandığınız yer ne kadar?

Biz iki kişi yaptık, ötekilere söyledik, yapmaşlar. Biz, 30 m eminde, 60 m boyunda birer yer imar edebilmisiz. Yanları boş. Adam tutup toprak taşıttık. Bağ-bostan yetiştirdik. Bakıyorlar ki, olmuş, çevreden kıskananlar oluyor. Sonradan bayıyıyorlar ama, onlar tapu alamıyor.

-Bugün sizde mi bu yer?

-Değil. Onun da öyküsü başka. Herkes sattı, ben satmadım. İmar işi için maliyeye başvurdum. Sonra buraları maliye parsellemiş. Lord'un Ziya maliyede çalışıyordu. Bana dedi ki: "3 numara parsel senin vere rastlıyorsun, kazama, all" bende, artırmaya gerekçem yok. Üstelediye de girmemiş. "Sen gir, aramızda bölüşürüz" dedim. Lord'un Ziya aldıktan sonra boy boy her tarafa sattılar.

-Siz pay vermediler mi?

-Lord'un Ziya sağken, aldığımız ertesi yıl mahad kal-

dırınca bana geldi. Özüm yetiştirip satıyordum. Lord'un Ziya özümü toplayıp sofraya getiriyor ama boğazından geçmiyor. Bana geliyor, "bu üzüm benim boğazımdan geçmedi, senin burayı ne zahmetle meydana getirdiğini biliyorum. Gece gündüz uğraştın sen bu yeri benden al" dedi. "Benim alacak param yok" dediysem de "ne zaman verisen ver!" dedi.

-Vay bel!

-"Bu borcu ödemeye benim ömrüm yetmeyebilir" dedim. "Verisen de, veremeyen de all" dedi. "Ben vermezsem, benim çocuğum çocuğum vermez!" dedi.

-Vay bel! Bizim işlettigimiz Ayvak Otelin yapışının sahibi mi bu Lord'un Ziya?

-Evet, o. Maliyede memurdu. Ama korktuğu başımıza geldi. Bir gün, "hastalanmış, evde" dediler. Komşumuz elbette. Koşup gittim yanına. Baktım yıkılmış, üst kata çıkaramamışlar. Ben yüklenip çıktım. Çevrede adam yok. Yatırdım ve başından ayrılmadım. İstanbul'da oğlu vardı, haberi verdim. Ben 2-3 gece orada kaldım. Sonra İstanbul'a götürdüler. Orada da "biz İsmail ile konuştuk, yeri ona verdim, para için onu zorlamayın!" demiş. Ama o ölünce her şey unutuldu.

-Ona neden Lord'un Ziya diyorlardı?

-Onun babası tıccardı. Lord derlerdi ona.

-Nerede tıccardı?

-İstanbul'da. Çekmeceler de keeste mağazaları vardı.

-Sizin görüşünüze göre, Abana'dan ilçelik neden kaldırıldı?

-Particilikten. Bizim burası evvelden beri Halk Partilidir. Bozkurt da Demokrat Partili oldu. Eskiden beri Bozkurt'ta Abana'nın arası açıktır.

-Neden? Bir zamanlar da bucağına alınıyor Abana'dan, Gemiciler (Eyrenciler) almış bucağı. Onlar, Enver Paşanın atası soyu Gagavuz Türklerinden. 1914-18 arası.

-Gurbetteydiniz ben. Çok zaman oldu.

-İkinci olarak da ilçelik alıyorduk. Hun Türklerinin bir kolu olan Gagavuz kökenli Bozkurtlular. Buraya, incelemeye gelen milletvekillerini de kovmuş Abanalılar.

-Kovma yok. İyi karşılamamışlar, o kadar. Hangisi idi? İpe gitti ya. Ha... Adnan Menderes. "Böyle olacak" dedi.

-Abana cezaevi kaldı. Turizm açıldı. Harmason'a bile geldiler İngilizce Kampı öğren-tiler. Buralarda da ders yapıldı. Sizin bahçelerden dut da verildi.

-O yıllarda ben pek duramadım burada. İstanbul'a çalışmaya giderdim.